

Βασιλική Κονταξή: Η Ελληνίδα σύζυγος του Αλή πασά

[Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός / Ιστορία, Αρχαιολογία, Παλαιογραφία, Στρατιωτικά & Εθνικά θέματα](#)

Η Βασιλική Κονταξή (1789 - 11 Δεκεμβρίου 1834) ή, όπως έμεινε γνωστή, Κυρα-Βασιλική ήταν Ελληνίδα ευνοούμενη, προστατευόμενη και τελευταία σύζυγος του Αλή πασά των Ιωαννίνων. Γεννήθηκε στο χωριό Πλισιβίτσα (το σημερινό Πλαίσιο) των Φιλιατών το 1789 και πέθανε στο Αιτωλικό το 1834. Ήταν κόρη του προκρίτου της κωμόπολης Πλισιβίτσας Κίτσου Κονταξή και αδελφή του

οπλρχηγού Γεωργίου Κίτσου και των Νικολάου και Ιωάννη Κονταξή.

Γύρω στα 1805 συνελήφθη από άντρες του Αλή πασά, που είχε διατάξει λεηλασία της περιοχής Πλισιβίτσας και σφαγή των κατοίκων με την κατηγορία πως υπέθαψαν κάποιους κιβδηλοποιούς, και του παραδόθηκε στα Ιωάννινα, όπου η Βασιλική (σε ηλικία περίπου 16 ετών!) κατάφερε να μαλάξει την σκληρότητα του Αλή και να σταματήσει τη σφαγή. Σαγηνευμένος ο Αλής από την ευφυΐα και την ομορφιά της τη νυμφεύτηκε (1808), παρότι ήταν νυμφευμένος με την Εμινέ, η οποία αντέδρασε, αλλά χωρίς κανένα αποτέλεσμα. Ζούσε στο παλάτι του Αλή, κρατώντας τη χριστιανική της πίστη, μετατρέποντας μάλιστα και ένα από τα δωμάτιά της σε εκκλησία, όπου καλούσε ιερέα και λειτουργούσε. Ασκύσε μεγάλη επίδραση στον Αλή υπέρ των Ελλήνων και ίσως γνώριζε και για το μυστικό της Φιλικής Εταιρείας.

Συμπαράσταθηκε στον Αλή κατά την πολιορκία του από τα σουλτανικά

στρατεύματα και κατέφυγε μαζί του (Δεκέμβριος 1821) στο νησάκι της Παμβώτιδας, στη μονή του Αγίου Παντελεήμονα. Τον Ιανουάριο του 1822, μετά τη δολοφονία του Αλή, συνελήφθη και μεταφέρθηκε στην Κωνσταντινούπολη, όπου απελευθερώθηκε με τη μεσολάβηση του Πατριάρχη Άνθιμου του Γ΄ και παρέμεινε στο Πατριαρχείο για έξι χρόνια.

Μετά την ήττα του στόλου Τούρκων και Αιγυπτίων στη ναυμαχία του Ναυαρίνου η Υψηλή Πύλη πήρε αυστηρά μέτρα και συνέλαβε την Κυρα-Βασιλική και όλους τους άλλους που είχαν μεταφερθεί μαζί της στην Κωνσταντινούπολη και τους εξόρισε στην Προύσα ως υπόπτους, αλλά τον Οκτώβριο του 1829 της δόθηκε η άδεια να επιστρέψει στην Ελλάδα, όπου παρέμεινε για λίγο (1830) στο ιδιόκτητο κτήμα της, στο χωριό Βοϊβόντα (σημερινή Βασιλική του Δήμου Καλαμπάκας), που της ανήκε ως τσιφλίκι (μαζί με τα χωριά Σαρακήνα Καλαμπάκας και Μεταμόρφωση Καρδίτσας) και που προς τιμή της ονομάσθηκε Βασιλική. Εκεί με έξοδά της είχε ανεγείρει ναό του Αγίου Νικολάου (1818). «Σύμφωνα με την παράδοση», γράφει ο Τριαντάφυλλος Παπαζήσης, «για την κατασκευή του Αγίου Νικολάου Βασιλικής ο Αλή πασάς έστειλε τον πρωτομάστορά του Σάμπλο και κατασκεύασε μέσα στο χωριό ένα χαντάκι που όριζε την περιοχή του ασύλου για τους χριστιανούς που καταδίωκαν οι Τούρκοι». Στην ανατολική πλευρά του ναού υπάρχει μάλιστα εντοιχισμένο ανάγλυφο της κυρα-Βασιλικής (0,53X0,90 μ.), ενώ στη νότια είσοδο του ναού υπάρχει σκαλισμένη σε μαρμάρινη πλάκα η επιγραφή: «Ανεκαινίσθη εκ θεμελίων ο θείος ναός του Αγίου Νικολάου δι' εξόδων των εγχωρίων, διά συνδρομής Βασιλικής αυθεντίσσης Βοϊβόντας και των αδελφών αυτής (...) εν έτει ΑΩΙΗ, Μαΐου ΙΒ (12 Μαΐου 1818)»

Τα τελευταία χρόνια της ζωής της έζησε στο χωριό Κατοχή Αιτωλοακαρνανίας, έχοντας στην κατοχή της λίγα κτήματα που της παραχωρήθηκαν από τον Καποδίστρια κι έναν πύργο (Γουλάς της Κυρα-Βασιλικής). Διατηρώντας ακόμα την αρχοντική ομορφιά της και την αξιοπρέπεια της γυναίκας του Αλή Πασά, πέθανε από δυσεντερία στο Αιτωλικό όπου και τάφηκε. Ο τάφος της βρίσκεται στον περίβολο του ναού των Μεγίστων Ταξιαρχών του Αιτωλικού. Δίπλα στον τάφο αναγράφονται τα εξής: «Τάφος Κυρα-Βασιλικής 1789-1834». Και από κάτω: «Απέθανεν η κυρα-Βασιλική Κίτζου από δυσεντερία, ετών 45, μετασχών (sic) των αχράντων μυστηρίων της Θείας Μεταλήψεως και κατ' άδειαν του επιτρόπου του Αγίου Ακαρνανίας και από του εφημερίου των Ταξιαρχών ετάφη κατά την συνήθη εκκλησιαστική τάξιν εν τη εκκλησία των Ταξιαρχών. Εν Ανατολικόν (sic) τη 11 Δεκεμβρίου 1834. Μελέτιος ιερέυς Δ.Κ.».

Η απήχησή της στη λογοτεχνία και στην τέχνη

Η περιπετειώδης ζωή της έχει περιβληθεί με πολλούς θρύλους και το όνομά της

σώθηκε σε παραδόσεις και σε δημοτικά τραγούδια. Ο Μ. Καραγάτσης έχει γράψει ένα διήγημα με τίτλο Βασιλική εμπνευσμένο από την ομώνυμη προσωπικότητα, το οποίο περιέχεται στην συλλογή διηγημάτων του συγγραφέα, Το νερό της βροχής. Σε αυτό ο συγγραφέας την παρουσιάζει να ζει σε ένα παραθαλάσσιο οικισμό, στον Έπαχτο, ηλικιωμένη πια και παραγνωρισμένη με μόνη συντροφιά της το κρασί.

Πηγή: iellada.gr